

Reproducció bioquejada

A València, un jutge ha utilitzat una argücia jurídica per evitar decidir sobre la petició d'una dona que vol ser inseminada pel seu home, que fa onze anys que està en coma. La història és ara una cruïlla calenta sense precedents, sobre la qual la justícia no vol pronunciar-se. El dret a ser mare topa ací amb el dret personalíssim de tot home a decidir sobre la seua paternitat.

“**T**inc pocs dies per prendre una decisió, i faré allò que siga més ràpid”, indica Manuel Mata, advocat

de la dona que vol ser inseminada a València per un espòs que duu onze anys en coma. Se'l nota al·lucinat per la sorpresa que el jutge haja fet arxivar la petició de la seua representada. Mata pensava que el jutge podria optar per negar la petició. Però no esperava això. “El procediment que ha fet servir el jutge no és correcte, i això ho diuen especialistes legals que fins i tot han intervingut en la creació de la llei que regula la reproducció assistida a l'estat espanyol.” Una llei summament progressista, que, segons Mata, permet extraure matèria per inseminar fins i tot cadàvers.

L'home de la seua clienta no és un cadàver. Al menys, no del tot. Fa onze anys que està en coma irreversible. Però, com a home viu, té tant dret a ser pare com a no ser-ho. I té dret al fet que ningú no decideisca per ell. O no? “Sí”, diu Mata, “però ella també té dret a ser mare, i vol ser mare amb el semen del seu home”. La família directa del malalt –pares, exesposa, i la filla que va tenir fruit del matrimoni amb aquesta– no ho creuen així, i així ho han manifestat en el jutjat. Perquè, en un cas com aquest, on el potencial pare no pot pronunciar-se, la petició d'inseminació s'ha d'efectuar al jutjat corresponent (el número tretze de Primera Instància de València). I el jutge, a àmbit informatiu, ha de prendre declaració als familiars del pare.

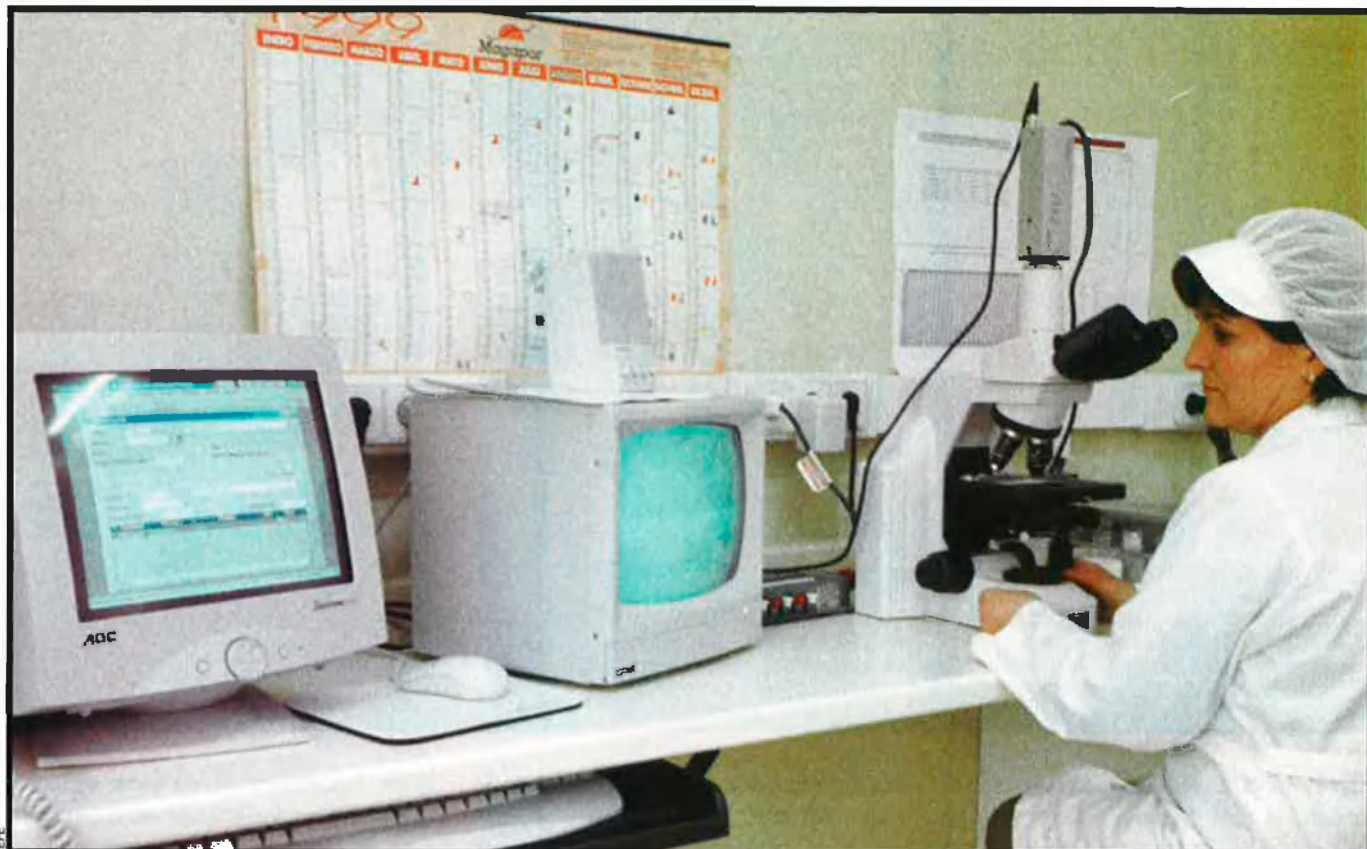
“El fet que la família ha donat una apreciació negativa de la petició i la complexitat del cas són els factors que han influït en què el jutge no s'haja pronunciat en un o altre sentit.” Com ho ha fet? D'una manera tan singular que, en compte d'ajudar a resoldre el cas, encara el com-

plica més. **Vejam: el jutge ha volgut** arxivar el cas com a expedient de jurisdicció voluntària. I ha contestat que, a partir de l'oposició de l'anterior esposa i de la filla del primer matrimoni del malalt, entén que el procediment legal per resoldre l'autorització judicial sol·licitada és la interposició d'una demanda, amb la qual cosa deixa oberta la possibilitat d'un plet entre les parts.

Això significa que, per al jutge –“el tercer jutge que trobem en aquest cas”, apunta Mata–, el cas és, en realitat, un conflicte entre parts que començaria amb una demanda i que implicaria les diligències judicials oportunes. Però la Llei d'Enjudiciament Civil indica que hauria de ser el mateix jutge el que hauria de convertir el cas en una demanda contenciosa. Ell, en canvi no ho ha fet.

Ell ha arxivat l'expedient i ha deixat sobre la dona que vol ser inseminada la responsabilitat de presentar o no una demanda contra l'altra part (la família directa). Però, com? Què ha fet la família directa que siga susceptible de ser demandat? Manifestar la seua oposició a la petició davant el jutge? *A priori*, no sembla que, en aquests termes, poguera prosperar una demanda en aquests termes. Amb la qual cosa el carreró sense eixida per al cas queda servit. El jutge podria haver contribuït a fixar la jurisprudència. Però se n'ha rentat les mans.

Davant de la polèmica actuació judicial, hi ha encara la possibilitat d'un recurs d'apel·lació, que resoldria l'Audiència de València. “A la pregunta de si anem a recórrer la decisió”, insisteix l'advocat, “torne a dir que només faré allò que resulte més ràpid; ella té trenta-tres anys, i és ara quan vol quedar-se embarassada; en pocs dies ens pronunciarem; però no estarem donant voltes pels tribunals durant mesos i mesos.”

La imatge mostra la producció de semen seleccionat. L'esperma, producte de cada extracció, és rigorosament controlat. La inseminació artificial és una pràctica en alça al nostre país gràcies al fet que l'estat espanyol té en aquest camp una legislació bastant avançada.

Explosió mediàtica. “Entre altres coses, perquè la meua clienta se sent aclaparada amb l’explosió mediàtica que ha generat la petició, i no vol aparèixer en cap mitjà.” Efectivament, des que la periodista d’*El País* Lydia Garrido va escriure sobre la petició de “Maria” —“ella no vol aparèixer amb el seu nom vertader, i així és com s’hi refereixen els mitjans”, explica el seu lletrat— els periodistes televisius de tribunals no han deixat de perseguir el cas. De fet, ha estat la televisió la que, a través d’Andrés Sanchis, l’advocat de la família directa del malalt, ha fet pública la posició contrària que mostra la família.

Maria es va casar amb el seu home —divorciat i amb una filla— el 1991. Set mesos després, ell va tenir un accident de trànsit i va quedar en coma fins avui. Ell ja no està connectat a cap màquina mèdica, i vegega a l’Hospital València al Mar, amb tres professionals que reforcen la cura disposada pel centre. El malalt rep al mes una pensió de gran inva-

La persecució dels mitjans de comunicació ha aclaparat la dona, que no vol que el cas s’allargue

lidesa de 3.000 euros, i va cobrar una indemnització de 601.012 euros, que administra Maria, l’actual esposa. Ella i tota la família del malalt també van ser indemnitzats. Segons Manuel Mata, “la relació d’ella amb l’anterior esposa i la seua filla i amb els pares de l’home sempre ha estat bona; però ja fa temps es va enterbolir per situacions de convivència a l’hospital”. Per això, quan el jutge va prendre declaració a la família, es va trobar que els seus membres desconfiaven de Maria, en el sentit que no li veien una clara honestedat.

Neuròlegs a banda, l’Institut Valencià d’Infertilitat, un dels més importants del nostre país, ha estat consultat respecte a les possibilitats reals de la inseminació que pot desprendre el pacient. Segons

confirma Manuel Mata, ha mostrat una posició raonable respecte a les referides possibilitats. Serien factibles a través de dos mètodes: el més natural implicaria provocar una erecció. L’altre, l’aplicació d’una biòpsia testicular.

Per tant, sense inconvenients físics insuperables, només els morals podien ser tinguts en compte per la justícia. “I en això, entenc que el jutge ha estat molt just”, ha manifestat Andrés Sanchis, el lletrat de la família directa. L’exdona s’hi oposa, entre altres coses perquè més descendència perjudicaria l’herència de la seua filla (hauria de repartir els 600.000 euros). Pel que fa a la filla, també s’hi oposa, en aquest cas perquè, segons diu, per a qui nasquera, seria molt dur viure amb un pare en coma, i ella

A dalt. Manuel Mata, advocat de la dona que vol ser inseminada pel seu home. La particularitat és que aquest està en coma des de fa onze anys, i vegea a l'Hospital València al Mar (a la dreta). La petició ha estat arxivada pel jutge, que, de manera sorprenent, suggereix que siga aquesta dona la que transforme la petició en un contenciós legal.

sap el que això significa. I els pares del malalt, segons Manuel Mata, “perquè ells no podrien veure aquest nét, ja que no es parlen amb la nora”. Andrés Sanchis, però, ha indicat que “la petició de fertilització coincideix amb el requeriment per part de la filla de documentació detallada sobre quin ha estat la destinació dels 600.000 euros de la indemnització del malalt”. Mala cosa per a Maria, perquè ella és la tutora de l'invàlid i de la indemnització, i que la intenció de la família directa és que es revocque la tutoria en favor de la filla. “Com que la sospita són els diners –afirma Manuel Mata–, la meua clienta ha de-

manat renunciar a l'administració de la indemnització i ser inseminada; però ella no té capacitat legal per condemnar el fill a la renúncia d'una herència que li correspondria per dret.” El cas, tot el cas, és molt complicat, i l'absència de precedents el complica encara més.

Llei capdavantera. La llei de l'estat espanyol sobre reproducció assistida és referencial a Europa, perquè està molt avançada, i, per tant, era d'esperar que un cas semblant es donara ací. “La meua clienta té dret personalíssim a ser mare, i no pot donar a llum un fill fora del matrimoni, perquè aquest seria un fill il·le-

gítim. Encara que el seu home estiga en coma, ella va parlar en el seu moment de tenir fills amb ell, se sent compromesa i no vol divorciar-se; està preparant unes oposicions d'infermeria, i no pense que els diners de l'herència l'importen”, diu Mata. “No obstant això –matisa–, és cert que ell té també un dret legal personalíssim a la paternitat, i aquest dret no li pot atribuir ningú.”

El dilema entre ciència i moral impregna un jutjat. Mentrestant, un home vegea. I una dona vol sentir dins d'ella la vida que el seu home ja no té.

Joan M. Oleaque

ESPAI ESCÈNIC JOAN BROSSA
Del 19 de juny al 28 de juliol

50% DESCOMpte

GRAND ECART

Interpretació: Toni Cots - Direcció: Jordi Cortés

NOMÉS 9€

Preu especial per als lectors d'EL TEMPS presentant aquest anunci a la taquilla del teatre

Espectacle inspirat en l'univers poètic de Jean Genet

C/ Allada Vermell, 13 (al final del carrer Princesa) 08003 BCN
Reserva d'entrades: **933 101 364** Oficina: 933 151 596 de 10 a 2
Horari: de dimecres a dissabte a les 22 h i diumenges a les 19 h